

Ülevaade kaitseministeeriumi kaitsetahte valdkonna projektitoetuste konkursi eesmärkidest, sihtrühmadest ja võimalikest tegevustest

Leidmaks koostööpartnereid erinevate kaitsetahteliste tegevuste elluviimiseks kuulutas kaitseministeerium 13.10.2023 välja kaitsetahte arendamiseks suunatud projektitoetuste konkursi. Projektitaotluste 2024. aasta kogueelarve on 135 000 eurot ja hindamiskomisjon hindab laekunud taotlusi kolmel korral. Taotlusi on võimalik esitada ka 2024. aasta sees, tingimusel et kõik tegevused viiakse läbi hiljemalt 2024. aasta detsembriks.

Alljärgnevalt annab kaitseministeeriumi kaitsetahte arendamise osakond konkursil osalejatele avalikult kättesaadavad, soovituslikud ja suunavad juhised taotluse esitamiseks. Juhise eesmärk on jagada soovitusi, parimaid praktikaid ja ideid, et tõsta seeläbi taotluste kvaliteeti. Tegemist ei ole ammendava loeteluga võimalikest tegevustest ega sihtrühmadest. Projektide planeerimisel erinevatele sihtrühmadele soovitame esmalt tutvuda kaitsetahte teemalise peatükiga avaliku arvamuse uuringus.

Projektitoetuse taotlemise ja kasutamise protsess:

1. Taotlus peab vastama riigikaitseliste projektitoetuste teemalehel ning riigikaitse valdkonna toetamise tingimustes ja korras kirjeldatud nõuetele;
2. projektitoetuse taotlus peab saama esitatud Kaitseministeeriumile (info@kaitseministeerium.ee) hiljemalt 22.11.2023;
3. taotlusi hindab Kaitseministeeriumi kaitsetahte projektide hindamiskomisjon hiljemalt 60 päeva jooksul pärast taotlusvooru lõppemist;
4. komisjoni positiivse otsuse korral sõlmitakse leping toetuse taotleja ja Kaitseministeeriumi vahel;
5. toetus makstakse välja 20 kalendripäeva jooksul pärast lepingu sõlmimist;
6. toetuse kasutamine ja tegevuste läbiviimine peab toimuma 2024. aasta jooksul;
7. toetuse saaja esitab Kaitseministeeriumile (info@kaitseministeerium.ee) allkirjastatud aruande 30 kalendripäeva jooksul pärast abikõlblikkuse perioodi lõppu.

Taotluse koostamisel tekkivate küsimuste korral või lisainfo saamiseks palume võtta ühendust kaitseministeeriumi kaitsetahte arendamise osakonnaga (kaitsetahe@kaitseministeerium.ee).

Kaitsetahte arendamise valdkonnaga seotud eesmärgid:

Lisa 1. Noorte teadlikkuse tõstmine riigikaitsest ja huvi kasvatamine ajateenistuse läbimise vastu	3
Lisa 2. Ettevõtete ja tööandjate teadlikkuse ja valmiduse tõstmine säilitamiseks reservväelastele õppekogunemise ajal palk	5
Lisa 3. Reservväelaste teadlikkuse, sidususe ja füüsilise valmisoleku tõstmine	6
Lisa 4. Toetuse kasvatamine riigikaitsele ja kaitsetegevusele ühiskonnas	7
Lisa 5. Veteranide mälestamine ja ühiskondliku tunnustamise suurendamine	8
Lisa 6. Riigikaitse panustamisvõimaluste suurem teadvustamine ühiskonnas	9

1. Noorte teadlikkuse tõstmine riigikaitsest ja huvi kasvatamine ajateenistuse läbimise vastu;

TAUST: Ajateenijate seas läbiviidud uuringud näitavad, et noored kes on enne ajateenistust puutunud kokku riigikaitse valdkonnaga asuvad teenistusse kõrgema motivatsiooni ja meelsusega.. Samuti hindavad eelneva kokkupuutega ajateenijad oma teenistust palju positiivsemalt, saavad edukamalt hakkama ülesannetega teenistuses ja täidavad suurema tõenäosusega juhtivaid ametikohti riigikaitstes. Seetõttu on kaitseministeeriumi eesmärk suurendada eelnevalt kohustuslikule gümnaasiumi riigikaitseõpetusele ja ajateenistusele, noorte positiivset kokkupuudet riigikaitse valdkonnaga. Täiendavalt näitavad uuringud, et rahulolu ajateenistusega on kõrgem nende seas, kes läbivad ajateenistuse enne ülikooliõpinguid enne muude kohustuste tekkimist.

Üldistatult võib erinevate uuringute põhjal välja tuua, et kolmandik ajateenijatest on väga kõrgelt motiveeritud ning läbiksid teenistuse ka siis, kui selleks puuduks kohustus. Siiski leidub kolmandik neid, kes on valmis oma kohustust täitma ja kolmandik, kes teevad seda pigem vastumeelselt. Uuringud näitavad, et hoiakute kujunemisel, on peale noorte endi kokkupuutele riigikaitse valdkonnaga, väga oluline roll ka tulevaste ajateenijate vanematel ning nende suhtumisel ajateenistusse.

EESMÄRK: Suurendada noorte positiivset hoiakut ajateenistuse läbimise suhtes ja nende valmidust läbida ajateenistus enne ülikooliõpinguid

SIHTRÜHMAD: 14–18-aastased noored ja nende lapsevanemad

MIDA: Võimalikud tegevused (nimekiri ei ole lõplik):

- tutvustada noortele ja/või nende vanematele Eesti riigikaitset ja ajateenistust ning sealt saadavaid oskusi (sh. läbi sotsiaalmeedia);
- tutvustada noortele Kaitseväe ja Kaitseväe varustust ja tehnikat;
- tutvustada noortele eakohaseid võimalusi riigikaitstes osalemiseks (Noored Kotkad, Kodutütred või/ja muud riigikaitsele suhted);
- külastada ühte või mitut Kaitseväe väeosa ja/või Kaitseväe üksust, riigikaitsega seotud muuseumi või riigikaitsega seotud asukohapunkti;
- korraldada noortele riigikaitset tutvustavaid võistlusi (nt. matka- või orienteerumisvõistlus);
- korraldada muid konkursi kirjeldusele vastavaid tegevusi.

1. KES: Võimalikud riigikaitse tegevuste elluviijad (nimekiri ei ole lõplik):

- noorte koolitustega tegelevad isikud (sh. riigikaitseõpetajad), ühingud või organisatsioonid;
- piirkondliku Kaitseväe allüksuse (nt maleva, malevkonna, üksikkompanii) liikmed. Kontaktandmeid vahendavad allüksuste CIMIC ohvitserid ja (teavitus-)pealikud, kelle enda kontaktandmed on leitavad Kaitseväe malevate kodulehtedelt;
- Kaitseväe noorteorganisatsioonide instruktorid, kelle kontaktandmed on samuti leitavad

Kaitseliidu malevate kodulehtedelt.

Noortele suunatud laagrite läbiviimisel peab läbiviijal olema vähemalt 1-aastane noorte (vanuses 14-18) õpetamiskogemus ja vähemalt 1-aastane kogemus riigikaitse valdkonnas. Kaitsetahte arendamise osakond (kaitsetahe@kaitseministeerium.ee) toetab võimaluste piires toetuse taotlejaid asjakohaste kontaktisikute leidmisel.

2. KUS: Võimalikud asukohad (nimekiri ei ole lõplik):

- laagrid;
- regulaarse treeningpäeva või kohtumise raames;
- eraldiseisva sündmuse, külastuse või projektina;
- Kaitseväe või Kaitseliidu väeosad.

2. Ettevõtete ja tööandjate teadlikkuse ja valmiduse tõstmine säilitamiseks reservväelastele õppekogunemise ajal palk;

TAUST: Eesti riigikaitse on ülesehitatud reservarmeele ning selle toimimiseks on kriitiliselt oluline, et reservväelased värskendaksid enda sõjalisi oskusi õppekogunemistel ning et nende valmidus riigikaitstes osaleda püsib. Uuringute põhjal on teada, et esmane barjäär õppekogunemistel osalemiseks on seotud reservväelaste sissetulekute vähenemisega. Seetõttu lasub tööandjatel riigikaitstes väga oluline roll - nende valmidusest säilitada reservväelaste palk õppekogunemiste vältel, sõltub oluliselt reservväelaste valmidus ja võimalus osaleda õppekogunemistel.

Olgugi et Eesti riigis puudub seadusest tulenev kohustus säilitada reservväelaste palk õppekogunemistel ajal, siis teeb seda ligikaudu 70% tööandjatest vabatahtlikult. Siiski leidub suur hulk ettevõtteid, kes oma potentsiaali riigikaitse toetamisel ei rakenda. Uuringud näitavad, et mida suurem on tööandja või ettevõtte juhtkonna teadlikkus nende rollist riigikaitstes seda suurem on ka valmidus riigikaitmesse erinevatel viisidel panustada. Erasektoril on mitmeid võimalusi riigikaitmesse panustamiseks, eeskätt säilitades reservväelaste sissetulekud, aga ka näiteks laenutades tehnikat või varustust kaitseväe õppusteks, väärtustades ajateenistuses omandatud oskusi tööturul, pakkudes soodustusi riigikaitsetele, võimaldades reservväelaste pereliikmetele paindlikku tööaega õppekogunemiste ajal.

EESMÄRK: Suurendada tööandjate teadlikkust riigikaitmesse panustamise võimalustest ning suurendada valmidust säilitada reservväelaste sissetulekud õppekogunemiste vältel ja pakkuda muid hüvesid reservväelastele.

SIHTRÜHMAD: Era- ja avalikusektori tööandjad ning personali- ja turundusjuhid

MIDA: Võimalikud tegevused (nimekiri pole lõplik):

- tööandjatele suunatud teavitustegevused ja kampaaniad;
- koolitused ja üritused tööandjatele, personalijuhtidele ja turundusjuhtidele;
- reservväelastele suunatud kampaaniate korraldamine;
- ajateenistuses omandatud kogemuste tutvustamine tööandjatele;
- eeskujulike tööandjate tunnustamine ja esile tõstmine.

KES: Võimalikud osapooled tegevuste läbiviimiseks (nimekiri pole lõplik):

- erasektori ja tööandjate erialaliidud;
- personali- ja turundusjuhte koondavad liidud;
- konverentside ja erinevate ürituste korraldajad;
- erasektori koolitusasutused.

KUS: Võimalikud asukohad (nimekiri pole lõplik):

- erinevad konverentsid ja üritused.

3. Reservväelaste teadlikkuse, sidususe ja füüsilise valmisoleku tõstmine;

TAUST: Oluline on, et reservväelased oleksid teadlikud enda rollist riigikaitstes, oma sõjaaja üksusest ja ülesannetest. Seetõttu on oluline, et võimalikult suur osa reservväelastest osaleks õppekogunemistel, et nende teadmised riigikaitsest ja nende endi rollist oleksid kõrged.

Reservväelaste seas läbiviidud uuringud näitavad, et õppekogunemistel osalemist ja kaitsetaht mõjutavad olulisel määral üksuse omavaheline ühtekuuluvustunne ja üksusesisene sidusus. Samuti mõjutavad õppekogunemistel osalemist ja lahingülesannete täitmise võimekust olulisel määral füüsiline vorm ja tervis.

EESMÄRK: Suurendada reservväelaste teadlikkust enda rollist riigikaitstes, ühtekuuluvust ja füüsilist võimekust.

SIHTRÜHMAD: Reservväelased (sh. Kaitseliidu üksused)

MIDA: Võimalikud tegevused (nimekiri pole lõplik):

- ürituste ja koolituste läbiviimine;
- üksuse sidusust suurendavad tegevused nagu näiteks traditsioonide loomine, identiteedi (sh. embleemid) ja väärtuste suurendamine;
- ühiste trennide, matkade jms. läbiviimine.

KES: Võimalikud osapooled tegevuste läbiviimiseks (nimekiri pole lõplik):

- reservüksuste ülemad või liikmed (sh. tegevväelased);
- treeningute, matkade jms läbiviijad;
- ürituste korraldajad (sh. suvepäevade, laagrite jms korraldajad või majutusasutused).

KUS: Võimalikud asukohad (nimekiri pole lõplik):

- treeningsaalid;
- puhkekeskused jms.

4. Toetuse kasvatamine riigikaitsele ja kaitsetegevusele ühiskonnas;

TAUST: Eesti ühiskonna toetus riigikaitsele on avaliku arvamuse uuringu järgi väga kõrge (83%) ning ligikaudu kaks kolmandikku Eesti elanikest on valmis ise osalema kaitsetegevuses. Eeskätt on toetus suur vanema ning eesti keelt kõneleva elanikkonnas seas. Seevastu on toetus madalam noorte, naisterahvaste ja muu keelse elanikkonna seas.

Nii toetus riigikaitsele kui valmidus oma riiki kaitsta on lähedalt seotud indiviidi enda hoiakutega. Näiteks mõjutab seda uhkustunne Eestis elamise üle, teadlikkus riigikaitstes osalemise võimaluste kohta, usk Eesti iseseisvasse kaitsevõimesse ja NATO kollektiivkaitsesse ja teised tegurid.

EESMÄRK: Suurendada ühiskonnas toetust riigikaitsele ja kaitsetegevusele

SIHTRÜHMAD: Ühiskond tervikuna ja sihtrühmad, kelle seas on madalam toetus riigikaitsele (muu keelne elanikkond, naisterahvad, noored). Täpsem ülevaade ühiskonna kaitsetahtest erinevate sihtrühmade lõikes leitav [siit](#).

MIDA: Võimalikud tegevused (nimekiri pole lõplik):

- tutvustada erinevatele sihtrühmadele Eesti riigikaitset;
- tutvustada erinevatele sihtrühmadele Kaitseväe/Kaitseliidu varustust ja tehnikat;
- tutvustada erinevatele sihtrühmadele võimalusi riigikaitstes osalemiseks;
- Külastada ühte või mitut Kaitseväe väeosa ja/või Kaitseliidu üksust, riigikaitsega seotud muuseumi või riigikaitsega seotud asukohapunkti;
- korraldada riigikaitset tutvustavaid võistlusi (nt. matka- või orienteerumisvõistlus);
- korraldada koolitusi ja muid kampaaniaid

KES: Võimalikud osapooled tegevuste läbiviimiseks (nimekiri ei ole lõplik):

- kaitseliitlased, tegevväelased ja reservväelased;
- vabatahtlaste ja seltsingute juhid;
- riigikaitseõpetajad;
- ettevõtted, muuseumid ja muud asutused.

KUS: Võimalikud asukohad (nimekiri pole lõplik):

- kevad-/suve-/sügislaagrid;
- regulaarse treeningpäeva või kohtumise raames;
- eraldiseisva sündmuse, külastuse, koolituse või projektina.
- Kaitseväe või Kaitseliidu väeosad.

5. Veteranide mälestamine ja ühiskondliku tunnustamise suurendamine;

TAUST: Eestis on täna ligikaudu 3500 veterani, kes on osalenud välisoperatsioonidel Eesti Kaitseväge koosseisus. Tänapäevaste ja varasemate veteranide tunnustamine ning mälestamine on oluline tegevus, et tõsta esile neid, kes on oluliselt panustanud Eesti julgeolekusse.

EESMÄRK: Tunnustada ja mälestada Eesti kaitseväge veterane ning suurendada veteranide omavahelist ühtekuuluvustunnet.

SIHTRÜHMAD: Eesti kaitseväge veteranid läbi ajaloo

MIDA: Võimalikud tegevused (nimekiri pole lõplik):

- veteranide mälestamisüritused (tseremooniad, pargade asetamine jms);
- veteranidele suunatud tegevuste läbiviimine;
- veteranide teemaliste publikatsioonide väljaandmine;
- veteranidega seotud ajaloo säilitamine (sh. teemakohaste publikatsioonide väljaandmine).

KES: Võimalikud osapooled tegevuste läbiviimiseks (nimekiri ei ole lõplik):

- veteranide vabaühendused ja seltsid;
- ettevõtted, muuseumid ja muud asutused;

6. Riigikaitse panustamisvõimaluste suurem teadvustamine ühiskonnas

TAUST: Kaks kolmandikku Eesti elanikkonnast on valmis osalema kaitsetegevuses erinevatel viisidel (täpsem ülevaade siin). Samas ainult kolmandik elanikkonnast on teadlik, kuidas seda on võimalik teha. Seetõttu on oluline suurendada ühiskonnas tervikuna teadlikkust kuidas riigikaitsele on võimalik panustada, sealhulgas ka läbi mitte-sõjaliste tegevuste.

EESMÄRK: Suurendada ühiskonna informeeritust, kuidas riigikaitsele panustada.

SIHTRÜHMAD: Ühiskond tervikuna ja sihtrühmad, kelle seas on kõige madalam informeeritus (muu keelne elanikkond, naisterahvad, noored). Täpsem ülevaade informeeritusest leitav avaliku arvamuse uuringust.

MIDA: Võimalikud tegevused (nimekiri pole lõplik):

- tutvustada erinevatele sihtrühmadele võimalusi riigikaitsele panustamiseks;
- tutvustada erinevatele sihtrühmadele Kaitseliitu, Kaitseliidu sihtüksusi ja Naiskodukaitset;
- tutvustada erinevatele sihtrühmadele võimalusi riigikaitsele panustada laiapindselt läbi mitte-sõjaliste organisatsioonide (abipolitseinikud, abidemineerijad, vabatahtlik pääste jms);
- korraldada koolitusi ja muid kriisiteadlikkuse kampaaniaid.

KES?: Võimalikud osapooled tegevuste läbiviimiseks (nimekiri ei ole lõplik):

- Kaitseliit ja Naiskodukaitse;
- vabatahtlikud päästeüksused;
- ettevõtted, muuseumid ja muud asutused.